

Exposició internacional de Barcelona

Fou l'any 1929. Han passat 73 anys. El fet aportà a Barcelona, a tot Catalunya i fins a Espanya, un capgirament en la manera de ser, de fer i de viure, fent arribar la modernitat que hi havia en altres països d'Europa.

Anys abans, al 1888 Barcelona havia celebrat una primera Exposició Universal, promoguda pel llavors alcalde Francesc de P. Rius i Tauler, instal·lada al recinte de l'antiga Ciutadella, convertit en parc per J. Fonseré.

La segona Exposició Internacional de 1929 que comentem s'estenia per la falda de la muntanya de Montjuïc i significà la urbanització d'una bona part de la zona i fou motiu de la primera gran onada immigratòria no catalana provinent, especialment, de terres murcianes.

Havia quedat molt enrera la primera Guerra Mundial, 1914-1918, i Catalunya vivia uns moments de gran prosperitat, tot i la passada guerra de l'Àfrica. Si de la primera Exposició Universal en quedà el parc de la Ciutadella, l'Arc de Triomf, la seva entrada principal, la cascada monumental amb la quadriga que la corona, el Museu de Geologia, que fou hotel i restaurant, de la segona n'ha quedat una muntanya de Montjuïc totalment urbanitzada i embellida, el magnífic Palau Nacional, la font multicolor de Carles Buigas: el seu pare fou l'autor del monument a Colom.

El Poble Espanyol, amb estructures de poble, format per diferents edificis monumentals i populars d'Espanya, l'església romànica amb una portalada que és còpia de la de Porqueres convertit tot l'espai en centre turístic i d'esplai popular.

Un cop inaugurada l'exposició pel Rei Alfons XIII, tot seguit cridaren l'atenció els focus que a la nit esquinçaven el cel amb una resplendor impressionant. Des de Cassà podien distingir-se perfectament i eren com una crida perquè la gent fes el camí cap a la ciutat meravellosa en què es convertia Barcelona. Els cassanencs que en tornaven ho explicaven fascinats. Però no tothom tenia la possibilitat de fer el viatge ja que comportava una despesa per a molts massa crecudada. Des d'una finestra de les golfes de casa, moltes nits

amb el pare ens quedàvem embadalits mirant aquelles fletxes de llum que des de tan lluny il·luminaven el cel. I per als pares, com tanta gent, les ganes de veure-ho de prop feren estalviar el suficient per fer realitat el somni.

Finalment es projectà el viatge. Calia sortir amb el primer tren correu que sobre les 8 del matí parava a Riudellots. Era lent, s'aturava a totes les estacions del trajecte; però el seu preu era el més mòdic. A l'Empalme canviàvem de tren per conèixer el Maresme i veure el mar i així arribar a Barcelona sobre les 11 del matí. Per a tots era una gran aventura. No era freqüent fer un viatge tan llarg. Per als meus ulls de criatura tot eren novetats. Els seients de fusta del vagó de tercera, les seves finestres de pujar i baixar, la tertúlia dels ordinariis, les pageses que anaven a mercat de pobles veïns amb cistells de pollastres, el mar i les platges tan diferents de les de s'Agaró i la Conca. Portàvem la cistella amb suficient vianda per passar tot el dia a la muntanya de Montjuïc i no haver de recórrer a cap bar ni restaurant i així estalviar diners. D'aquella visita a l'Exposició tinc molt present un carrilet de via molt estreta que feia el recorregut a tot volt del Palau Nacional, amb un xiulet molt estrident per avisar la multitud que per tot arreu circulava. També el pavelló de les Missions, on s'hi veien negres de veritat, el joc fantàstic dels colors de l'ai-

gua de la font monumental del centre del recinte de l'Exposició, centenars de visitants, i aquelles ràfegues de llum que sortint del darrera de la cúpula del Palau Nacional il·luminaven un cel que era vist a bona part de Catalunya. Actualment, no obstant, tot i que també a l'estiu s'enfilen cel amunt uns raigs lluminosos sortits de darrera del Palau, no tenen aquella força i des de la finestra de les golfes no poden veure's.

Des d'aquell mirador que encara avui s'omple de visitants, l'aigua, la llum, el color, inundava fantasmagòricament tota l'avinguda de Maria Cristina fins al pebeter encimbellat damunt del monument de la plaça d'Espanya.

La nit la passàrem allà mateix, estirats en un banc, cansats de caminar. Era el mes d'agost. Jo tenia 11 anys. Veïrem sortir el sol amb tota la seva majestat del fons del mar. Un espectacle fàcil de recordar i difícil d'explicar.

A primera hora de la tarda retornàvem amb un altre tren correu, aquesta vegada per muntanya, per Granollers i l'òmnibus de la Cassanense, des de Riudellots ens deixava al poble al final de la tarda. Veníem cansats, però contents d'haver vist una meravella. Durant molt de temps explicàrem el que havíem vist, admirat i que ens havia captivat d'aquell viatge irrepètible.

Josep Bosch i Mercader